

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
Characteristics of Educational Institution Administrators in the 21st
Century Affecting the Efficiency of Educational Institution
Administration under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary
Educational Service Area Office 1

วศิน สอนโพธิ์¹ สุวิจักขณ์ มั่นสารนียธธรรม² ชีวิน บุญถม³ สุนทร โคตรบรรเทา⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนก ระดับการศึกษา ประสพการณ์ปฏิบัติงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 316 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

¹ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

³ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

⁴ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

รองลงมา คือ การมีความรู้ความสามารถในการบริหาร และการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน

2.2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการมีความรู้ความสามารถในการบริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหาร, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The research purposes were to study and to compare the characteristics of educational institution administrators in the 21st century affecting the efficiency of educational institution administration under the jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1, classified by the education level and working experience. The population was the educational institution administrators and teaching teachers under the jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1; the sample group was the 316 administrators and teachers, determined by the Krejcie & Morgan's table, and selected by the stratified random sampling method. The data collection instrument was the estimate rating scale questionnaire. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way Analysis of Variance.

The research findings were:

1. The characteristics analysis of educational institution administrators in the 21st century affecting the efficiency of educational institution administration under the jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1 found the overall and each aspect were at high level; the highest mean aspect was the aspect of application of innovation and information technology in administration; followed by the aspect of having knowledge and ability to

administration, and the aspect of having a portfolio that shown expertise in educational institution administration, respectively.

2. The comparative results of characteristics of educational institution administrators in the 21st century affecting the efficiency of educational institution administration under the jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1, classified by the education level, found the overall and each aspect were different at statistical significance level 0.05, except for the aspect of having knowledge and ability to administration found the opinion did not different.

3. The comparative results of characteristics of educational institution administrators in the 21st century affecting the efficiency of educational institution administration under the jurisdiction of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1, classified by the working experience, found the overall and each aspect were different at statistical significance level 0.05.

Keyword: Characteristics of Educational, Institution Administrators in the 21st

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 (ระหว่าง ค.ศ. 2001-2100) มีการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ และพลเมืองโลกหลายด้านได้แก่ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปร ของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้น และผลกระทบอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้ องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอด และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าวผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์การ จำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการ ศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริการจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่าน มีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับ ผู้บริหารส่วนหนึ่งดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559 : 303)

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) หรือโลกไร้พรมแดนที่กระแส ของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงต่อเนื่อง ซับซ้อนและเกี่ยวข้งกัน อันเป็น ผลสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีแต่ละสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วัสดุศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การสื่อสาร และโทรคมนาคม โดยนวัตกรรมและ เทคโนโลยีต่างๆ ใช้อุปกรณ์สื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์พื้นฐาน เป็นการดำเนินชีวิตในโลก ของการ

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

สารสนเทศ (Cyberspace) และความจริงเสมือน (Virtual Reality) และพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E- Commerce) อีกทั้งความก้าวหน้าในสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อ ความเป็นอยู่ของมนุษย์ในหลายด้านทำให้ทุกคนต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้ องค์กรทั้งภาครัฐ และ เอกชนต่างก็ได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยน ให้อยู่รอด และ มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูป ตนเอง และ การเปลี่ยนแปลงองค์กร ไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมายโดยเฉพาะผู้บริหาร สถานศึกษา มีบทบาทสำคัญ จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2558 : 115) คุณลักษณะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ชี้ชัดให้เห็นถึงความดีของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นกลไกและตัวแปรที่สำคัญ ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีอิทธิพลสูงสุด ต่อคุณภาพในผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหารที่จะประสบความสำเร็จ สามารถสนองตอบการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะ ที่โดดเด่น และเหมาะสม มีความรู้ในหลักการเชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม จริยธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาในยุคใหม่เพื่อนำพองค์กร มีคุณลักษณะหลายประการ อาทิ มีการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความคิดสร้างสรรค์และใช้นวัตกรรม ตระหนักถึงผลกระทบจาก ภายนอก มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ มีภาวะผู้นำแบบจูงใจใฝ่บริการ มีคุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ คุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพ เนื่องจากเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชา ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ฝึกทักษะอาชีพ เสริมสร้างคุณธรรมอันพึงประสงค์เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และฝึกทักษะชีวิตอันจำเป็นในการดำรงชีวิตให้กับนักเรียน สร้างสร้างบุคลิกภาพทางสังคมให้แก่ นักเรียน เพื่อให้สามารถปรับตัวในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และปฏิบัติตนให้มีคุณค่า แก่สังคม เป็นทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการทางสังคม โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลการดำเนินการของโรงเรียน อีกทั้ง พยายามทุกวิถีทางที่จะดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษาให้มีผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพที่สุด และเพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญที่สุดต่อ การบริหารจัดการ การศึกษาของสถาบัน เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาจะเกิด ประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะ ดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด ศูนย์กลางขององค์กรทั้งหมด ความสำเร็จขึ้นอยู่กับ ประสิทธิภาพ ความตื่นตัว ความมียุทธวิธีประสพการณ์ ความคิด ความเป็นเลิศทางวิชาการ และอุทิศตน ความเสียสละ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารที่สร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นครุให้นำนโยบาย การศึกษาออกปฏิบัติและดำเนินการเพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ใน ลักษณะของชีวิตในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยจำแนกระดับการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 241 โรงเรียน ซึ่งเป็นครูผู้สอนอยู่ในเขตพื้นที่จำนวน 5 อำเภอ จำนวนทั้งหมด 1,764 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 241 โรงเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 44-46) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 316 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยซึ่งได้สร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert's five rating scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจาก วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. นำหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 316 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์คะแนนของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2550 : 100)
3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูโดยจำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 หาค่า IOC (IOC: Index of Congruence)
 - 1.2 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power)
 - 1.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 2.4 ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติในการแจกแจงแบบ t (t-test)
 - 2.5 ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติในการแจกแจงแบบ F (F-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1	การมีความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.17	0.56	มาก	2
2	การมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา	4.14	0.63	มาก	3
3	การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร	4.18	0.59	มาก	1
รวม		4.16	0.57	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.57) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ การมีความรู้ความสามารถในการบริหาร ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.63) และการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน

2.2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการมีความรู้ความสามารถในการบริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและราย

ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร รองลงมา คือ การมีความรู้ความสามารถในการบริหาร และการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหาร สถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้รู้ถึงวิธีการบริหารงานในด้านต่างๆ ให้รู้ถึงกระบวนการและที่สำคัญให้เข้าถึงวิธีการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานหรือ ผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับชุมชนผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด การสร้างความสัมพันธ์ทั้งด้านคนและงานให้เกิดความสอดคล้องกัน โดยการให้ ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานรับฟังความคิดเห็นตลอดถึงการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน สอดคล้องถึงผลการวิจัยของบรรเจิด อินทร์กลิ่น (2549) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามระดับ การศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการมีความรู้ ความสามารถในการบริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ การที่ผลการวิจัยเป็น เช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงมองเห็นความสำคัญในการใช้ทักษะ ของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันเพราะ ในปัจจุบันเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา มีการ ประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาครูและผู้บริหารสู่มาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาศักยภาพเพื่อให้ได้ใบประกอบวิชาชีพ ตามกฎหมายที่กำหนด อีกทั้งสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล การเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่หยุดนิ่ง ครูพร้อมที่ปรับ การจัดการเรียนการสอนให้เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษายุคแห่งการ เรียนรู้การพัฒนา มีการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง และพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ก้าว ทันกับเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ พร้อมทั้งมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมองเห็นภาพความสำเร็จขององค์กรในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องมีการมีผู้บริหารที่มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ เพื่อที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวสู่เวทีแห่งความสำเร็จในสังคมแห่งการศึกษาสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างภาคภูมิใจ

ด้วยเหตุนี้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดของครู โดยภาพรวมจึงมีความ แตกต่างกันอย่างสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี (2546) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสภาพปัจจุบันกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

2.2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้และได้ทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ในภาพรวมพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูระหว่างครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี มีจำนวนมากว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติภักษ์ กนกธาดาสกุล (2546) ได้ศึกษาลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครู โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงานดังกล่าว ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่ต่างกันทั้งภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ขนาดของสถานศึกษาครูที่มีวัยต่างกัน แม้กระทั่งการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ครูมีพื้นฐานทางความคิดความแตกต่างกันตามความรู้ที่ได้รับมาจากการศึกษาที่ระดับต่างกัน การศึกษาค้นคว้าภูมิหลังของครูผู้สอนจะส่งผลถึงทัศนคติความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะด้านทักษะและความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะให้ความคิดเห็น จะตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องที่สุดอะไรลงไปได้นั้นย่อมจะต้องเกิดจากฐานของความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงสถานการณ์ในการบริหารที่มีบริบทแตกต่างกันนั้น คุณลักษณะด้านทักษะและความสามารถในการบริหารงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำมาใช้ในขณะปฏิบัติหน้าที่ การเป็นนักคิดนักฟัง การระดมทรัพยากร การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การดำเนินการประชุม การสื่อสาร ฯลฯ ตลอดจนแนวปฏิบัติบางประการที่จำเป็นและไม่จำเป็นต้องใช้ ทำให้ครูที่มีความรู้ต่างกันมองและมีทัศนะที่แตกต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ด้านการมีความรู้ความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ความรู้ความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในการปรับปรุง และพัฒนางาน ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกว่าเดิม มีเครือข่ายความร่วมมือในการบริหาร และปฏิบัติงานในสถานศึกษา และมีความสามารถในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งในสถานศึกษา โดยใช้ความคิดเชิงกลยุทธ์

(2) ด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญในการบริหารสถานศึกษาควรมีการนำผลงานในสถานศึกษาที่โดดเด่นออกมาแนะนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ ได้แสดงถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เผยแพร่ให้สังคมได้รับทราบตัวตนของสถานศึกษา

(3) ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการเรียนการสอนโดยให้มีคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียน

สำเร็จรูปมีระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ผู้เรียนและครูได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสารทางวิชาการและอื่นๆ ส่งเสริมการเรียนรู้และให้บริการแก่ผู้เรียนและครูค้นคว้าและจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) และห้องสมุด อิเล็กทรอนิกส์ (e-Library) สามารถนำระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันมาใช้ในการตัดสินใจได้รวดเร็วและไม่ผิดพลาดและมีการจัดให้มีการทำกระดานโต้ตอบ (web board) ระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(4) ผู้บริหารการศึกษาควรศึกษาผลการวิจัยนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประชุมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้ก้าวสู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการกำหนดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในการสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นมืออาชีพได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดของครูผู้สอนในสังกัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติภักข์ กนกธาดาสกุล. (2546). การศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2558). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21 คณะครุศาสตร์. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2560). ภาวะผู้นำทางการศึกษาและนวัตกรรมทางการบริหาร: กระบวนทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. กาฬสินธุ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- บรรเจิด อินทร์กล้า. (2549). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2550). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี. (2546). การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.